

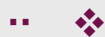
nyitó oldal
 impresszum
 beküldési feltételek
 költség hozzájárulás
 kapcsolat

Tartalom próza, versek

Baka István:
 November angyalához
 Balázs Gyula: Crescendo
 Baranyi Ferenc: PINCÉBEN
 Bárdos László:
 Consolatio a múltó időről
 Bittner János Így szólt az Úr
 Bodó Csiba Gizella:
 Szeretetre ítéltetett
 Csiki András: Egy utolsó öröm elé
 Demeter Zsolt: mesél a csend
 Fetykó Judit : Zápor
 G. Ferenczy Hanna: Déja vue
 Juhász Ferenc : Beszélgetés
 Jeney András: Rímkeresőben
 Kamarás Klára:
 Kósza, őszi gondolatok
 Kaskötő István : Őszi reggel
 Köves József: Madárcseresznye
 Köves József: Monet kertje
 Millei Ilona: Igéző
 Németh Tibor:
 Ha tudtad a világról
 Nógrádi Gábor:
 Téged múlásom illata nem érint
 Péter Erika: Mindenszentek után
 Polgár András: Hűje zsiráf
 Prágai Noémi: A gömb
 Sárközi László: hogy mesterem...
 Sz. Pördy Mária: Kártyavető
 Váradi József:A Telehold éjjelén

••

elfeledettek

Darázs Endre
 Aszály
 Egy piaci kosárra
 Hideg idő
 Líra
 Név nélkül
 Rosszban, jóban
 Semmi gondom
 Sohasem repültem

Vörösmarty Mihály A vén cigány

Húzd rá cigány, megittad az árát,
 Ne lógasd a lábadat hiába;
 Mit ér a gond kenyéren és vizen,
 Tölts hozzá bort a rideg kupába.
 Mindig így volt e világi élet,
 Egyszer fázott, másszor lánggal égett;
 Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
 Mikor lesz a nyűtt vonóbul bot,
 Szív és pohár tele búval, borral,
 Húzd rá cigány, ne gondoldj a gonddal.

Véred forrjon mint az örvény árja,
 Rendüljön meg a velő agyadban,
 Szemed égjen mint az üstökös láng,
 Húrod zengjen vésznél szilajabban,
 És keményen mint a jég verése,
 Odalett az emberek vetése.
 Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
 Mikor lesz a nyűtt vonóbul bot,
 Szív és pohár tele búval, borral,
 Húzd rá cigány, ne gondoldj a gonddal.

Tanulj dalt a zengő zivatartól,
 Mint nyög, ordít, jajgat, sír és bömböl,
 Fákat tép ki és hajókat tördel,
 Életet fojt, vadat és embert öl;
 Háború van most a nagy világban,
 Isten sírja reszket a szent honban.
 Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
 Mikor lesz a nyűtt vonóbul bot,
 Szív és pohár tele búval, borral,
 Húzd rá cigány, ne gondoldj a gonddal.

Kié volt ez elfojtott sohajtás,
 Mi üvölt, sír e vad rohanatban,
 Ki dörömböl az ég boltozatján,
 Mi zokog mint malom a pokolban,
 Hulló angyal, tört szív, őrült lélek,
 Vert hadak vagy vakmerő remények?
 Húzd, ki tudja meddig húzhatod,

Könyvajánló

A
 MERCATOR STÚDIÓ
 kiadásában megjelent
 e-könyvek innen is
 nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
 Bittner János: Rohanj!

Fetykó Judit:
 Az ablakvitéz
 Fetykó Judit:
 Epreskert

G. Ferenczy Hanna:
 A kereszt árnyékában

G. Ferenczy Hanna:
 Túl a netovábbon

Kamarás Klára:
 Letenyei fák

Kaskötő István:
 Számadás

Kárpáti Tibor:
 Csillagzápor

Sárközi László: Csikágó
 Sárközi László:

Hellén szerenádo

Pápay Aranka:

Örvények felett

Váradi József:

A próbára tett táltos

Verzár Éva:

Tüzet viszek...

Ajánlott Honlapok

Baka István Alapítvány
 BARÁTOK VERSLISTA

Irodalom. Művészet

Digitális Irodalmi
 Akadémia

Hetedhéthatár

HUMANISTAmozgalom

Irodalmi Rádió

Közkincs

Magyar Elektronikus

Könyvtár

Mercator Stúdió

Elektronikus Könyvkiadó

Másképp látók

Papiruszportál

Táncsics Alapítvány

Tiszatáj

Vadalma

Vágóhíd
Vasszobor

gondolatok

Aszalós Sándor: Atyavilág
Hamvas Béla:
Paradoxon az igazságtalanságról

klasszikusaink

Tóth Árpád

A Muhi-pusztán
A parkban
A vén ligetben
Álarcosan
Aquincumi korcsmában
Hajnali szerenád
Kőrúti hajnal
Lélektől-lélekig
Miért
Olykor éjjel...

pesti szemle

Bodor Pál: Elég volt
Föld S. Péter:
Magyar, szlovák, két rossz barát
Karcagi László: Isten állatkertje
Paizs Goebel Jenő Kiállítás
Tamás Gáspár Miklós:
A gyűjtogatók ellen

Mikor lesz a nyűtt vonóbul bot,
Szív és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gondol.

Mintha újra hallanók a pusztán
A lázadt ember vad keserveit,
Gyilkos testvér botja zuhanását,
S az első árvák sírbeszédeit,
A keselynek szárnya csattogását,
Prometheusz halhatatlan kínját.
Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyűtt vonóbul bot:
Szív és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gondol.

A vak csillag, ez a nyomorú föld
Hadd forogjon keserű levében,
S annyi bűn, szenny s ábrándok dühétől
Tisztuljon meg a vihar hevében,
És hadd jöjjön el Noé bárkája,
Mely egy új világot zár magába.
Húzd, ki tudja meddig húzhatod,
Mikor lesz a nyűtt vonóbul bot:
Szív és pohár tele búval, borral,
Húzd rá cigány, ne gondolj a gondol.

Húzd, de mégse, – hagyj békét a húrnak,
Lesz még egyszer ünnep a világon,
Majd ha elfárad a vész haragja,
S a viszály elvérzik a csatákon,
Akkor húzd meg újra lelkesedve,
Isteneknek teljék benne kedve.
Akkor vedd fel újra a vonót,
És derüljön zordon homlokod,
Szűd teljék meg az öröm borával,
Húzd, s ne gondolj a világ gondjával.

Irodalmi portál

Munkatársaink Honlapjai

Andrassew Iván
Batta Eszter
Csiki András
Kamarás Klára
Kaskötő István
Komlós Attila
Köves József
Lelkes Miklós
Nógrádi Gábor
Polgár András
T.Agoston László
Váradi József
Végh Sándor

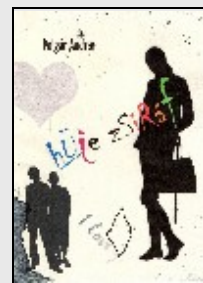
MEGJELENT

Baranyi Ferenc Örök Barátaim

Kamarás Klára Álmok útján Gyűjteményes kötet.

Polgár András Hüje zsiráf című regénye.

Bővebb információért

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás

Klára

Váradi József
A Telehold éjjelén

Egy hete nő, nődögél a Hold.

Ma délután, mikor feljött az égre, akkora volt, hogy már nem is fért el azon a tenyérnyi tisztára dörzsölt üvegdarabon, ami az égből belátszik a Molnárék nyári konyhájának ablakán. Molnáréknál pedig nincs megállás. Sem benn, sem kinn nem érnek el ácsorogni. Mindenki egyvégtében tapod. Kell az igyekezet. Karácsonyra, csomag kell azoknak, akik a család életéért sínylődnek a mostoha havas tövében. Legfőbben Baláznak, a legnagyobbknak, aki kinn telet a havason. A többi sem elhagyni való. Amikor emlegeti az ember, vagy a nagyot mondja, mert nagyot kell vállalni, s azt tartja, hogy a nagyobb teszi legfőként a munka dandárját. Olyan is van, amikor ez a dolognak semmit nem segít. A legnagyobb teszi a legkevesebbet, és a kicsinyke állja a helyét a nagyoknak is. Éppen hősi tettnek sem gondolható, csak hogy a nagy nem végezheti. Amilyen a csizmapucolás. Hát a kisebb gyermeket hívják meg. Vele van Gyárfáska is, hadd tanuljon valamit az élet mostohaságáról. Mert a kisebbről tudnivaló, hogy nem bámulja ölből az árnyékát. Abból az egyszerűségből kilépve, hogy az árnyékát nem szabad megjedni.

Baranyi Ferenc
PINCÉBEN

A petőmihályfai prészáz
kifehérlék a rozsdáószból,
a lélek elzsibbadva méléz,
a Hold is tántorogva jön föl,
Kovács Frici a csőre töltött
hébérrel poharakra céloz,
szelet jósló égnél vöröslőbb
a bor, mit komolykodva szétozt.
Mire igyunk? Talán a hegyre,
mely sose indul Mohamedhez?

Demeter Zsolt
mesél a csend

guggolunk hunyó parazsaknál
szemünkben fény
és száll a füst szürkén gomolyogva
mesél a csend
emlékek füstjét fújja az idő szele ránk

guggolunk húnjó parazsaknál
csodát mesél
füled legyen a parázs mellén
és hallani fogod mélyen lent
a múlt harangját

Németh Tibor
HA TUDTAD A VILÁGRÓL...

Kaskötő István 79. születésnapjára

hogy az együttlétnek
van társtalansága,
s kibírtad az utat
fényből a homályba,
letudtál hajolni
esendők bajához,
és felemelkedni,
arcuk csodájához,
kerested a szépet,
s a megalázottért
lelked lángja égett,
mikor bizalmadban
csitult a kétkedés,
s míg a hited fogyott,
mögötte állt az ész,
ha más szerepében
sajátodat nézted,
simogatást adtál
egy elfáradt kéznek,

A zászlóra, amelynek selyme
csak széliránynak engedelmes?
A lépre ment koránkezőkre,
akik aranyat sose lelnek?
Egy alig sejlő, jobb jövőre,
mely rangot ad a nincstelennek?
Mire igyunk? Talán a téli
álmát alvó medvényi csöndre,
amely az utcazajt se sérti
s nem karmol - cirógat a körme,
előlegzi a sír nyugalmát
és barna bundájába pátyol.
Ám e végső, nagy szótalanság
előtt kijár még pár pohár bor!

.. ❖

Baka István
November angyalához

Jöjj el hozzám, köd-peplumodban és
Krizantém-öllel, őszöm angyala!
Lefordítottad fáklyádat, de ma —
Bár kőpapucsban — a szívembe lépsz.

Lennék halottad, s úgy élnék veled,
Ahogy gyökérrel él a föld, a víz;
S bár szemgolyód fehér, akár a gipsz,
Poromból támaszt föl tekinteted.

Jöjj el hozzám, november angyala!
Halottak napja elmúlt, — élni kell!
S ha élni kell, a kő is énekel,

S bódít krizantém-szirmod illata, —
Halotti mécs, öröklét lángja tán?
Mindegy! Fejem öledbe hajtánám.

(1994)

▪ ▪ ❖

magad is büntetted,
amikor másokat,
s jó ügyért bukottan
talált rád a harag,
békét kerestél ott,
hol a vak gyűlölet
emberarcot festett,
s nem volt könyörület.

Ha végső percedben,
mindezt kevesellted,
mások mondják ki majd;
élted, szépen élted!

▪ ❖

Sárközi László
...hogy mesterem...

...hogy mesterem házából kirúgott,
vakon botorkáltam sötétedésig:
fények, parlament — valami húzott

oda; a parton Attilát fürkészik:
szimpatikus ifjú pár — oroszok,
megálltam, de mégsem vették zokon,
nem zavarok tán: az alkotást nézik

s a fiú fényképezőgépet vesz ki
táskájából; Who is it? Ejj', mit is
kérd? orosz s angolt sem tudok: this is
a very big Hungarian poetry,

makogom. A lány leül, fogain
mosoly s keze simít egy másodpercig
a bronz ernyedten csüngő ujjain...

2002.

▪ ▪ ❖

a vendég

Pacsika Emília
textilművész

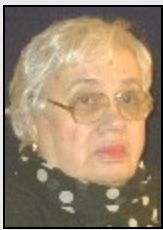
Bárdos László
Consolatio a múltó időről

Már szinte minden megesett:
nyelvemlékekben bizton élek.
Ez a szín vagy az a tünet
tárgyát képezte a beszédnek.

De hol? A mondat ott egész
ahol sajátként száll a hangja.
Mikor? A múltba keltezés
csupán jelenébe harapna.

Hogy már szinte minden mögött
előkép dereng, ez vigasztal;
sorolhatom is a jövőt
rokonabb értelmű szavakkal.

.. ❖

Kamarás Klára
Kósza, őszi gondolatok

Eljött az ősz. Kosárba szedd:
a sok gyümölcs beérett.
Elérted, mit elérhetón
kínált e cafka élet.

Már szél süvölt, későre jár,
vadalma csüng csak ágon.
Fanyar levét élvezze más,
én jobb gyümölcsre vágyom.

Míg néhány kósza, vert madár
tengődik gyér gyümölcsön,
már hull a hó, s tán megfagyok,
de büszkeségem őrzöm.

2008. november 8.

.. ❖

Köves József
Monet kertje

Sz. Pórdy Mária
A kártyavető

Isten áldja, Teca néni! – hálálkodott a vendég és
felállt az asztaltól. – Rám fér már egy kis jó is – sóhajtotta,
és ujjával kisimította szeméből a könnycseppeket.

– Magának köszönje, ha lesz ereje végigcsinálni –
háritotta el a másik a hálálkodást.

– Mivel tartozom? – kérdezte a vendég.

– Nem kérek semmit. Ad amennyit gondol, ha nem,
akkor is rendben vagyunk.

A kuncsaft borítékot tett le a kicsi, vézna, fehér hajú
asszony elé.

– Isten áldja magát is – állt fel az asztaltól ő is. A
nagydarab asszony mellett egészen eltörült apró termete.

A veranda ajtóig kísérte vendégét. Aztán megfordította az
ajtóra függesztett táblát. ÚJ VENDÉGET 4 ÓRÁTÓL
FOGADOK hirdette az írás a véletlenül betévedőnek. Ilyen
azért ritkán fordult elő, mert majdnem mindenki ismerős
révén jutott el a híres kártyavetőhöz. Mesélik, hogy
nyomozók is fordultak már hozzá megoldatlan ügyekben
kérni a segítségét. Talán ezért hunytak szemet a
tevékenysége fölött az hatóságok. 📄

❖

Millei Ilona
Igéző

Lépeget a hűvös este,
rátelepszik fára, fűre,
ül a házak ablakára,
szerelemre és magányra.

Regös ének, sámán dobja,
élő köti, halott oldja.

Kérem én a fényes Holdat,
minden élő, minden holtat,
vezessen el téged hozzám
harmat gyöngyén, csillag porán.

Regös ének, sámán dobja,
élő köti, halott oldja.

Hogyha megjössz, megérkezzél,
tőlem semmit ne kérdezzél,
szemünk, kezünk találkozzon,
szerelmünk az égre szálljon.

Kacérpáros pipacstenger
fekete lány tépi tépi
ölében a tüzes virág
kókadtan is életvidám
mint a halál, véres halál

gyermek vízililiomnak
torkát hínár szorongatja
jácintok a fűzfák alatt
felisszák a fűzkönnyeket
pára úszik szemed előtt

dőlni kész a fehér írisz
felhő mögé bújik a Nap
gyűrűt húz a korai Hold
a szilva fák vad virága
tarackdús föld ölébe hull

elsápadnak a pipacsok
sebtől vérzik a kardvirág
táncol a rét táncol táncol
s belefut a csendes tóba
a halálos ölelésbe

vészt sikolt a tavirózsa
lebukik a mély iszapba
az égből egy éles villám
vág a tölgyfakoronába
halvány fénye a vízre száll

Polgár András
Hüje zsiráf

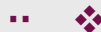
Regényrészlet.

HEDVIG KEZDET BEN ROPPANTUL ÉLVEZTE A BÉCSI utat, noha az utolsó percig ellenkezett. A gyönyörű tájat. Amerre jártak, észre vehetően megszorodtak a virágok az utcákon, házak körül, ablakokban, amint osztrák földre értek. Április első napjait írták, amikor már enyhül a tél, kiereszti fagyott kezéből a földet, olykor megajándékozta az embereket cseppnyi langymeleggel, és a szél a tavasz ígéretét hordozza.

Az úttal kapcsolatban, eleinte rengeteg ellenvetést tett, akadékoskodott, először mindenképpen ki akarta vinni Miklóst, később elállt szándékától, majd a férfi kifejezett kérésére, otthon hagyta. Miklós nagy szériában volt, négy játékot folytatott, elképesztő sikerrel. Nem akarta megszakítani, egyetlen napra sem a játékot.

Regös ének, sámán dobja,
élő köti, halott oldja.

Fetykó Judit
Zápor

Tombol, esik, ömlik, már szakad,
a felhő a földig ér.
Patakunk vize sárosan szalad,
a hegyről tölti sok-sok ér.

Szürkésfehér felhőcsapattól
takart az égész város,
a fel-felvillanó villámlo haragtól
csak pár pillanat világos.

Nyögnek a fák a széltől,
zörög a tető, cserép repül,
félelmetes ez innen is bentről,
víz mindenütt körös-körül.

Lassan tisztul az esti ég,
villámlik, távolodva, messze,
fekete felhők rohannak szét,
s eljön az éjszaka csendje.

Nógrádi Gábor
TÉGED MÚLÁSOM ILLATA NEM ÉRINT?

Megmosolygód, mi csontjaimban fáj,
a csontokat? Benned a kinti táj
havából nem a megtervezett vég int?
Milyen nyugalom, vagy indulat épít
kristály-közönnyé, és micsoda nyár
kell ölednek, hogy jól szóljon a száj,
mígnem téiben lengsz, mint meredt, fehér ing.
Szerelemre talán sápadt vagyok:
magam keresve téged nem talállak.
Mondod, számról idegen sóhajok
suhognak fel behálózni az ágyat.
De várj virágom: fát gyökér húz porba,
s tart fel, hogy magvát a szél szerteszórja.

Juhász Ferenc Beszélgetés

Aranyos ősz szital a tájra,
vedlik a lomb, lassan kopog,
levél táncol és röptiben
megkoccantja az ablakot.
Az égen felhő nincs semerre,
aranytábla az ablaküveg.
Hatan üljük körül az asztalt:
Jani bácsi, s az öt gyerek.

Szálas füst foszlik fátylas tej-köddé,
sok bokra súlytalan libeg,
gyufa sercen, lobban, s elalszik,
olykor a szekrény, a szék recseg.
Mennyit beszél e szótalanság,
egymásnak e kedves szívek!
Hatan üljük körül az asztalt:
Jani bácsi, s az öt gyerek.

A tükör fölött egy öreg fénykép:
mint csibéivel, nagyanyám
az öt gyerekkel ül merengve,
az első temetés után.
A tükrön rajzos pávatollak,
ezüstje hólyagos, pereg.
Hatan üljük körül az asztalt:
Jani bácsi, s az öt gyerek.

Tuskós öklét most fölemeli
és könnyet dörzsöl szét szemén,
a többiek meg egyre jönnek,
lefutnak állán, a kezén.
Megülnek a napos szakállon,
mint torson a harmatszemek.
Hatan üljük körül az asztalt:
Jani bácsi, s az öt gyerek.

Értjük ezt mi, jaj, nagyon értjük,
nem kellene ide szavak.
Bólintunk sorra, mintha szélben
a virágok meginganak.
De már a mosoly szemről-szemre
fut, mintha tócsán nap remeg.
Hatan üljük körül az asztalt:
Jani bácsi, s az öt gyerek.

Csak ülünk így estig szótlantul.
Tücsök cirpel az ágy alatt.
Dohány parázslik néha-néha,
s rézbe önti az arcokat.
Csillagsugár a messzi úrból
a füstön át fehéren rezeg.
Hatan üljük körül az asztalt:
Jani bácsi, s az öt gyerek.

Jeney András
Rímkeresőben

Álmomban
a fülemben Beatles-szám dudorászta,
hogy:
dö-dö-dö-dömm, dö-dömm, dömm-dö-dömm.
Úgy suhogott, mint lézerkard a Kodály-módszerrel,
basszgitár meg a dob:
do-re-mi-ffá, fá-mí, ffá, fá-mí;
ti-ti-ti-tá, ti-tá, tá, ti-tá...
És ha meguntá, kezdte előlről.

Bosszantott, mi lehet.
Én verset írni szeretnék,
ámde a mí-re rímként nem passzol, ami tá;
ugye tá-ti-ti kellene rá?

Kár, hogy a Beatles nem rímet szerzett,
csak a dallamot írta, s verte a ritmust;
Lennont kérdezném – de halott.

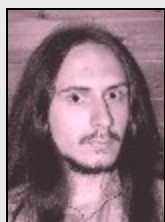
Mégis meg kell tudnom, hát fiú lettem;
annak szült az anyám,
csak lebeszéltek róla, tán egy srác, aki lány,
és aki topllessben ment végig a tengerparton,
hol a macsók a lézerkardot
nadrágjukba' viselték.

Bámultam magam is,
de azért láttam más érdekeset – sokat is –, mi felajzott,
merthogy
néhány nap bele tellett, míg a szoborra akadtam,
és Babits bronz bajsza mögött
megleltem a választ:

tudd,
nem a rím teszi verssé, mind, amit írsz
– értelme se legyen –,
csak a dallam s főleg a ritmus.

Ennyit üzent a költőm...
bár,
kellene mégis mond'nivaló is, hozzá pár metafora
– súgja fülemben a beatlesi nóta –,
és csak azért is rímbe beöltöm,

dö-dö-dö-dömm, dö-dömm, dömm-dö-dömm.

Balázs Gyula
Crescendo

Indulok. De még vissza-vissza nézek
És ami volt, halkan leperreg bennem.
Indulok, de még vissza-vissza nézek
A borús, őszi csendben.
Lépek és vár a messze-messze távol.
A tájon villan a közelgő hideg.
Lépek és vár a messze-messze távol,
Indulok a semminek.
Futkosok, de már fönn az alkony égen
Varjak tépik szét estévé a napot.
Futkosok, de már fönn az alkony égen
Bontják az alkonyatot.
Rohanok, kiáltok és rémes lesz a táj,
Mint a hiénák vérben forgó szeme.
Rohanok, kiáltok, zúgó éj kiabál.
S én megőrülök vele.

Csiki András
Egy utolsó örööm elé

Minden szájon csók vagyok,
Minden fülben édes szavak,
Minden kézben csak virágok,
Mik a legszebben hajtanak

Mindig telve vagyok rogyásig,
S nem tudom, kinek kellenék,
Egy csók, egy szó, egy szál virág,
Mint semmiből hozott semmiség

Mert van, hogy csókolnék, de köpnek rám,
Van, hogy szavalnék, de kinevetnek,
Van, hogy szememben ég egy szál virág,
S, volt már hogy rajtakaptam, hogy szerettek

Hisz én már készen állok, látod
Várok és haladok lefelé,
A melleket már elhagytam régen,
Prológ egy utolsó örööm elé

Ahol eltűrom majd én is,
Hogy jobbomon, balomon csak bánat,
Eljátszom, hogy voltam s leszek is még,
És végül elalszom majd nálad

Prágai Noémi A gömb

Órákat töltött azzal, hogy nézte az égen úszó felhőket. Ártatlanul gyönyörködött az őszi falevelek kavalkádjában, némán bámulta a folyó vad rohanását. Soha nem volt útban senkinek, ahol csak lehetett, félre állt — mégis bolondnak tartották, így telt el sok-sok év, s csak egyetlen ember volt, aki megértette. Együtt nézték az erdő különös árnyait, együtt álltak önfeledten a folyó tajtékát csodálva. Ám az az idő véget ért, a halál hűvös keze elsimította a kedves mosolyát. Most megint magányos, szívéen soha be nem hegedő sebbel. Egyedül ácsorog a kék ég alatt, és már nem látja olyan kéknek, mint akkor régen. Már nem elegek a felhők, túl szeretne látni rajtuk. Látni kedvesét, hogy megint érezhesse, nincs egyedül. Hogy érezhesse magát úgy, mint egy ember.

G. Ferenczy Hanna
DÉJA VUE

Aranyérméssel rakja ki
a hold a háztetőket
cserép és pala
szinte belecsendül
s a nyírfák csupas
ágain keresztül
ködből szótt kendőt
lobogtat a szél.
Mintha átéltem volna
valaha ezt az estét -
olyan ismerős
e perc, e pillanat
mint egy képernyőn
látom magamat
egyszer ugyanitt
ugyanígy állni .
Akkor sem tudtam
hogy kerültem erre
ismeretlen táj volt
és mégse idegen
különös volt az út
a fák és a csend is
s a sejtelem a szívemen.

Akkor is tele voltak
holdfényvel a kertek
és bennük ugyanezek
a krizantémok
hajlongtak a szélben
ezek a tetők
derengtek a fényben

- s akkor sem tudtam
hogy ez mit jelent.

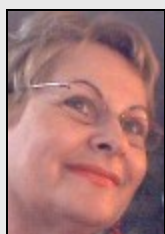

Köves József
Madárcseresznye

Megálltam a vastag törzsű fa alatt, bogyóhéjat majszoltam. A fiúk még nem vettek észre, egykapura játszottak a piros gumilabdával. A Fáskör túlsó végében a nagyok rugdostak kapura. A nagyokat mindig irigyeltük. Ők voltak a Fáskör már majdnem valódi labdarúgói. Csatatuk is volt, más terek, más környékek srácai ellen játszottak igazi meccseket, ötös focival és bíróval, akit többnyire a nézők közül választottak. A csapatuknak híre volt, nagy egyesületek edzői jártak le ide megszemlélni a hevenyészett mérkőzéseket, s szinte minden évben találtak egy-két olyan tehetséget, akiből később igazi játékosok neveltek.

A nagyfiúk néha - amikor nem volt meg a létszám - leereszkedően átjöttek a mi oldalunkra (Kis-Fáskörnek hívták a Városliget e részét), és megkérdezték, ki akar velük focizni. Ilyenkor persze tülekedtünk, egymást félrelökve kiabáltuk, hogy "én is, én is", míg a nagyok ki nem választottak valakit közülünk. Ez a valaki a leggyakrabban Haraszi Feri volt, aki ügyes cseleivel néha a legjobbakat is zavarba hozta.

Egyszer - Feri akkor nem volt lent - engem is bevettek az egyik csapatba. Két per alatt vizes lett a trikóm, olyan lelkesen futkároztam a pályán;

Péter Erika
Mindenszentek után

Az ünnep csüng a fáradt Krisztuson,
– még gyűrött a gyászolók szeme –
a keserű, fullasztó fájdalom
belső harcunk mély vetülete.

Halk homály vár, s hulló krizantémok,
bujkálunk a koszorúk mögött,
elrejtőzünk, akár a vakondok,
jelet hagyva a hantok fölött.

Karácsonyig csöndes a temető,
könny a gyertyán gyökeret ereszt,
hang nélkül sír az ős csontvázmező,
s Krisztusnál is kihalt a keresztsz.

(2008-11-05)

Pacsika Emília: Mennyei pincesor

Kaskötő István
Őszi reggel

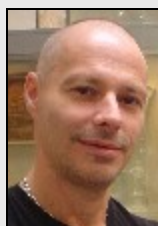
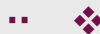
Sem múltam, sem jövőm nincs...
múlnak napjaim számolatlanul.
Ha jön a reggel megyek, mert
menni kell, bejárni fájó tagjaim.

Hideg a szél, permet száll onnan,
hol zuhog a víz rengeteg...
Hűvös árnyékom az utamat állja,
de kerülném, rálépni nem merek.

Megállít, hogy visszanézzek, de tudom,
ködbe vész az út mögöttem...
már felejteni sem kell, - nincs mit,
megrontva - szűzen öregszem...

Így békében, ketten, lépünk
egy-egyed, vigyázva, fáradt könnyedén...
kerülve babonás gonddal minden
járda repedést, buta reményt...

1998. november 10.

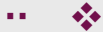

Bittner János
ÍGY SZÓLT AZ ÚR

Bodó Csiba Gizella Szeretetre ítéltetett

Kereslek, mert fáj a csend.
Csak zúgott, s nem tudom mit üzent
a Szent László templom harangja
a hegyen át, a fáknak lombja
félton befogadta, s hagyta, hogy
titokká érjen ez a zúgás,
s mint felfakadó forrás, - rohanva -
lelkem békéjét szerte zúzza,
fülem mellett egyre húzza:
keressél, hogy keresselek,
kereslek, hogy szeresselek,
mert az ember nem magányra,
nem fogcsikorgató hiányra,
de szeretetre ítéltetett!

Így szólt az Úr: az álmod lassan véget ér!
Körülnézek, mindenhol szürke óloméj.
A vonat rossz irányba indult el velem.
Nem is tudom hová, de késve érkezem.
Ellöknek, táskám elveszítem félúton,
esélyem sincs, de még tovább próbálkozom.
Fülemben zúg a füstös a mozdonyok zaja.
Mint vízen az olaj, szétfolyt az éjszaka.
Százéves téglaház, alig van udvara,
a bűzös lépcsőház lépcsője elkopott,
szeméten, ürüléken át bukdácsolok.
A régi bérkaszárnya most az égig ér,
hámló falak között sok száz halott kísér,
ablaktalan folyosó, néma, fénytelen.
A vaksötét mögött gubbaszt a félelem.
Ragacsos massa lett a szétfolyt éjszaka.
Az útra ráfagyott üvegcipőnk nyoma.
Vihogva, ostobán nevtünk mindenem,
hányingerem támadt, a föld forgott velem.
Elvesztünk, ellopták szívünkéből a mosolyt,
szitok, dühök meg vér: a vége csúnya volt.
A szél barázdákat vágott az arcomon.
Nincs késem. Én a rózsza szárát markolom.

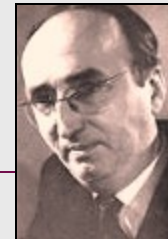
elfeledettek

Szerkesztő: Fetykó Judit

Egyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül, az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevéssé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn. Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Dr. Bárdos László
irodalomtörténész

Darázs Endre

1926-1971

HIDEG IDŐ

A partok közt tova-dörgő
Jégtáblákkal zajló idő.
Istenem, véd meg e partot,
Ha már eddig is kirtartott.

Vessed néki már a vállad,
Hátaddal támaszd a gátat;
Lazul a gát, mert kivásott,
Ragadj Uram gyorsan ásót.

Tapaszd be a világ részét,
Hajszálnyi a repedés még;

EGY PIACI KOSÁRRA

Ugy-e tudsz örülni telt kosaraknak?
Nem olyanokra gondolok én,
Amelyekben hasas üvegek összekocódnak,
[karsu palackkal veszekednek
Trónolnak aranysipkában, felcicomázva,
[gőgösen s mégis bizonytalanul:
Lehuzza őket a bor.
Olyanokról nem szólok én,
Amelyek fészken kéttucat alma szorong,
[pirospozsgás, válogatott,
Mint a balettben.
Nem ilyen gazdagokra gondolok én —

De a semmi be-belocsan,
Közöttünk fut hosszú csikban.

Akin átfut, annak vége,
Átfordúl a semmiségbe;
Forgácsolja a dübörgő,
Felcsapódó, jeges idő!

Nem hajót visz, csak halottat,
Mít habjai szertemosnak;
A halál, mi át meg átcsap,
Az pörgeti a világot.

Fel-felbukkan, már emelget,
Átitat már lassan minket.
Meggzáradnánk. Bugyolálj be
Már akármilyen pólyába.

ASZÁLY

Sápnak leadtam húsomat,
Testemnek majd felét;
Csontom zörög, ezen derül
Hetek óta az ég.
Egyetlen-nagy rideg mosoly
Kínozt, el nem tapos,
Játszik velem, örült nőkhöz
Nagyon hasonlatos,
Akik halálra csipdesik
Az éhes gyermeket
S felsivítő kínjukon
Ajuk szívből nevet.
Már így vagyok, nem kell sok és
A lélek felvonít,
Köhögni kezd, vérrel köpi
Ki a cafatjait,
A vért megissza majd a föld
S azon a kis helyen
A vérrel megkevert humusz
Sovány korót terem,
De a mező köröskörül
Láthatárig üres
S tengernyi légy — a testemen
Szomjuk italt keres;
Arcom csipik, én rugdosom
A meddő földeket —
Nevet az ég, nem ismeri —
A szánó könnyeket.
Ha ilyen, akkor legalább
Bő nyállal köpne le,
Abból is kinőne talán
Mindnyájunk kenyere.

VASSZOBOR

Egyszerű piaci kosárra:
Amelyből krumpli néz a világba, s répa
[dugja ki a fejét
S mezei gombák, jóízű gyökerek:
[ez a nép és köztük az atyjuk:
A kenyér mosolyog s inti türelemre a családját:
Bölcsen térnek a könnyű halálba
[rengő-ringó csónakukon. —
Mert a piac vihara dobja ki őket a
[partra s az asztalon ott a halál:
Gyors kés a fürge kezekben, aztán a tűz, víz, gőz,
Akik éltek még réten, a kertben,
[most összemosódnak,
Ki-ki elveszti az arcát, egybeömlik
[a nedvük, a testük
A zubogó, öblös temetőbe — — —
De ha terítnek, hogy mosolyog a leves,
[tetején a zsiros arannyal!
Minden telt kosarat áldj meg Uram;
A krumplit, a hagymát, simogasd meg
[a káposzta fejét;
Szép a kosár, ha sok jóval már tele van,
Ó, mennyire még szebb,
Ha karcsú csípőre szorul és furcsa
[füle gömbölyű karra fűződik —
Adj apró nőket nagy kosarakhoz,
Ne hagyd magára a férfit, Uram.

LIRA

Hanyattdőltem s így úsztam én
Soká a nagy vizen,
Mint zaklatott, apró motor
Dolgozott a szívem
S tudom zihált, szám káromolt:
Mocskolta az eget,
Az Úr nevével úsztam én
A mély vizek felett:
Gúnyoltam, köpve sós vizet
S tenger szitkomat.
Vártam: a mennybolt visszaszól:
Dördül és rámszakad,
Ezt vártam. Ó, hogy vártam én
Akármilyen halált:
Kést vagy golyót, talán tüzet,
A fúlást legkivált.
Hogy szidtam őt. A tenger jött
És jól szájoncsapott.
Partra vetett, az arcom ég
S azóta hallgatok.

—————
Ülj le a küszöbre, ez már e te házad.
Ne hidd el, az ágak bármit magyaráznak.
Igaz, hogy az ágból új rügy előtör,
De csak koporsó lesz az öreg fatörzsből.
Érzed, még a gyeplőt keresik az ujjak,
De a szív azt várja, hogy mikor csitulhat.

Számúzve az esővert piacra
Kétszáz éve egy vasszobor él,
Csecsemő volt körötte a város,
Most kamaszlány, pozsgás és kövér,

Akárcsak az a vidám cseléd lány,
Aki éjjel jól szeretkezett
S most port ráz a konyha ablakából
És a szobron harsányan nevet,

Mert hamú, a por s a gyufaszálak
A behasadt szoborszájon át
Alácsúsznak a hordónyi mellbe
És onnét mindig alább s alább

S ó, e lányok oly szépen nevetnek,
Arcukon két rózsaszín gödör
És mind elmegy egyszer lefeküdni
Gödörbe temetőfal mögött

De akit e világra nevetnek,
Az, anyjánál mégjobban nevet,
És dobálja szelíd nevetéssel
A vasszájba a holt legyeket

És így lelik széthullt nemzedékek
Meg egymást almacsutkák között,
Minden morzsa, mit a szájba vetnek,
Odabent visszhanggal dübörög

S mintha volna szobor szivverése,
Ritkán szól csak, sokszor elakad,
Egy szobor áll égreemelt karral
S fenyeget temető-falakat.

• • ❖

ÉLETRAJZ

NÉV NÉLKÜL

Az út immár barna-vörös, rozsdás,
Az agyagján megcsuszik a postás,
Későbbben jön, mint mikor szokott.

Valahogy most nincs senkinek kedve
Levelet írni, e sűrű csendbe,
Hiába várok csak egy lapot.

A Dunán túl, odalent, a város:
Régi fénykép, légy pettyes, homályos.
Jótekonan elfedi a köd.

Asztalomnál órákig elülve
Mintha nem földön, de élnék ürbe —

Alig hallhatóan ketyeg az az óra,
Amelyiknek vén a kereke, rugója.
Igen a nagy csend már. Hallom: idejárnak
Nagy, fehér lovai a dolgos halálnak.
Holnap mind befogja az éles ekébe,
Holnapután téged fordít be a mélybe.

• • ❖

SOHASEM REPÜLTEM

Sohasem repültem, nem volt hova még.
Csak vonatablakból tárult a vidék.
Kicsinyke országom, a lassu vonat
Elégséges arra — lássam arcodat.

Sohasem repültem. Leginkább gyalog
Jártam alattatok messzi csillagok,
Semmitsem halványabb csillagok között —
A tükörképetek földre költözött.

Sohasem repültem szélben, odafent.
Megtaláltam én itt lent a végtelent,
Vének bölcs szavában, lányok szemiben,
S hangjuk, ragyogásuk magammal viszem.

Sokszor megpihenek, mert hosszú az út,
Felkeresni annyi várost és falut,
S álmomban sem tárok zugó szárnyakat,
Melyeknek csapása magasba ragad.

Álmaimban is csak utam folytatom,
Amelyet elhagytam piros alkonyon.
Pihen hazámban, feküdvén hanyatt
Csillagok között és csillagok alatt.

Nézem: eddig utra Szegedig jutott —
Kínálja magát a hatalmas Tejút,
Amig elébe nem usznak fellegek,
Rajzolván az égre kontinenseket.

Amerika, aztán Ausztrália
Huznak el felettem karnyújtásnyira.
Röppenj fel közénk! — Noszogat a szél,
S álmaimban — ember — átfog, úgy beszél.

Akárcsak jó ügynök. Kínálgat, világ,
Azután tégedet csillag-miriád.
Oly idegen minden, érzem, igazán.
Hol dalomat értik, az az én hazám.

• • ❖

VÁGÓHID

Orrlyukakból száll a kékes pára,
Emlékezet gőze vacsorára.
Neki-nekifeszül szegény pára

Böngészek leveleim között.

Emlékezem sok szivdobogásra,
Mit hozhat a levél? Mégis, hátha
Jelenthet izgalmas fordulót...

Csak szokottak: vastag könyvárjegyzék,
Kéziratok, számlák és új szemlék
És ritkábban: lejárt meghívók.

Aláírások, kemény pecsétek,
Mindenféle tarka-barka bélyeg,
Jó sir nékik a papirkosár,

Az ablakon sárga levél leng be,
Befutta a szelek végtelenje,
Tétovázva asztalomra száll.

Ultimátum? Nagyon tépett, ócska,
Kire bizták, kóbor koldusposta
S aki küldte, búvik, névtelen.

Attól félek, aki lapul, gyáva?
Sem lakása, sem aláírása.
Összetépem gyorsan, mérgesen.

.. ❖

ROSSZBAN, JÓBAN

Elhitted még: együtt rosszban, jóban,
Amíg élünk, így is lesz valóban —
Tündökölt és magas volt az oltár,
Orgona szólt s ezzel vége volt már.

Amikor új otthonodba vittek,
Félálomban még akkor is hitted,
De másnap már kicsit kétkedően,
Abban a hófúvásos időben.

A szék karján lengett még a fátyol,
De szürkületen az új nap porától,
És úgy láttad: földrecsüngő vége
Sötétedik már a feketébe...

▪ ▪ ❖

Ellenkezik még remegő lába.

Méla tehenek tragédiája —
Utánok már vidámabb a lárma:
Konda vágat egymást taszigálva,
Mint moslékra, úgy fut a halálba.

Szinte egymást küldik, noszogatják,
Megfeszül a sok göndör, kövér hát,
Mint virágot, kínálja a zsirját,
Vágtatnak a rőfögő szalonnák.

Mert a bő test mégis csak szűk
börtön,
Kolbásszá dicsőülnek e földön,
Hogy illatuk majd mindent betöltsön,
Amelyet a mennybolt adott kölcsön.

... Ha valahol tényleg mennyország
van,
Kolbászillat van a mennyországban.
Képeken imádkozókat láttam —
Hurkát esznek azok glóriásan.

▪ ▪ ❖

SEMMI GONDOM

Semmi gondom: helyettem teritnek
És megvetik ismét ágyamat,
Már hányadszor — csak fekszem az ágyon
Napokhosszatt, mereven, hanyatt.

Már-már mindent helyettem csinálnak.
Elvettek minden mozdulatot
Tőlem, hogy csak kedvükre gyógyuljak
És azóta betegebb vagyok.

Megszabott a pát lépésnyi séta,
Szabályozzák beteg szívemet.
Azelőtt, ha néha lázadoztam,
Legalább kedvére verhetett.

Azt is fogják. Egyet türnek: élnem,
Ugy várom, mint ellenségemet,
Ha jó szóval, fénylő műszerekkel
Jön a fehérköpenyes sereg.

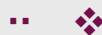
Az értelem igazat ad nékik,
De az ösztön — az valami más.
Megnyugvásom és bólogatásom
Kérdésükre csak képmutatás.

Nem vagyok jól! — fellázad az ösztön,
S mint a macska, tetőn, odakint,
Elrohanna, játszana a fényen
És estére megjönne megint.

... Semmi gondom, csak azon tündököm,
Hogy végül mivé változzam át,
Itthagyni e cellaszagu, ódon,
Vakító fehér betegszobát.

Változnék már zümmögő darázssá,
Amelyik az ablakon kiszáll,
S repül, suhan tavaszon keresztül
Egész addig, hol már jön a nyár.

Pacsika Emília: A mámor gyökerei

Az alanti szerző nevére kattintva az előző számokban közölt gazdag válogatás olvasható.

**Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos,
Keszthelyi Zoltán, Nadányi Zoltán, Bárd Miklós, Hollós Korvin Lajos, Fodor József,
Gellért Oszkár, Marconnay Tibor, Simon István**

gondolatok

Szerkesztő: Aszalós
Sándor

Aszalós Sándor
Atyavilág

A jó Mikszáth Kálmán erősen a fejét csóválná ha újra feltámadna, mivé is vált az a jó tót atyafiság napjainkra. Egyik oldalon a politikai közbeszédben több mint két éve primitív, zsigeri, buta magyarellenesség tematizálódik, mely óhatatlanul átkerül a közbeszédbe, közgondolkodásba is. A másik oldalon pár ezer, de annál zajosabb szélsőjobbaldali és neonáci szervezett garázdálkodása, akik politikai elnézést is kapnak főleg a magát polgári konzervatívnak nevező ellenzéki párttól. Az emlékezetes november elsejei Dunaszerdahelyen rendezett labdarúgó mérkőzésre több száz magyarországi „szurkoló” is elutazott, úgymond a felvidéki magyar csapatot támogatni. Ismert az is, hogy a hazai egyes labdarúgó mérkőzéseken milyen jelszavakat skandálnak a csapatok szimpatizánsai. Emlékezetes a Ferencváros szereplése a Bajnokok Ligájában az Ajax szinesbőrű játékosait kíséző rasszista viselkedés miatt, keményen büntették a klubcsapatot. Dunaszerdahelyre ellátogató hírhedt magyarországi szurkolók provokálták az ellenfél szurkolói táborát és a jelen lévő szlovák rendőrök is. Úgy vélem, hogy az árpádsávos zászló a hungarizmus egyik jelképpé vált, és provokációnak veszik mind a szlovákok mind a románok a Nagy-Magyarország térképének lobogtatását is. A voltunk-vagyunk-leszünk feliratos transzperensek és a szlovákok becsmérlése - Szlovákok, nincsen hazátok!- nemcsak primitív viselkedés, hanem gátlástalan provokáció is. Ezek után a szlovák rohamrendőrök - a Slovan szurkoló tábor hangos „Üsd a magyart!” buzdítása mellett brutálisan rátámadtak a magyar szurkolókra. A megjelent magyar szélsőjobbos figurák – köztük Budaházy György, akit egyszerűen csak operettfasisztának neveztek el – azt engedik sejtetni, hogy ez a rendőrtak előre megtervezett provokáció volt részükről, hiszen mindenki tudta, hogy ilyen esetekben a szlovák kommandósok kíméletlenül lépnek fel. Úgy tűnik, ez a normális ember számára érthetetlen provokáció azt a célt szolgálta volna, hogy a magyar kormányt hebehurgya lépésekre kényszerítse, de a magyar kormány nagyon helyesen járt el, amikor nem dramatizálta túl a helyzetet, hanem vizsgálatot és magyarázatot sürgetett az ügyben.

A Robert Fico vezette nemzeti szocialista kormány hatalomra juttása óta a szlovák szélsőséges nacionalisták zöld utat kaptak Slota, a Robert Fico kormányához tartozó nacionalista Szlovák Nemzeti Párt (SNS) elnöke magyarelles megnyilvánulásaiival egyre népszerűbb a hazafias érzelmű szlovák néprétegek körében, annál is inkább, mert naponta jelen van a médiában, ahol gyalázkodó szavakkal szidja a magyarokat és azzal ríogatja a szlovákokat, hogy Szlovákia területi egységének megbontására készülnek. Híveinek tartott

egyik beszámlál a félmilliónál népesebb szlovákiai magyar nemzet tagjairól kijelentette: azok nem magyarok, hanem szlovákok, akik magyarul beszélnek.

Ezért nem lehet csodálkozni azon a rendőri brutalitáson, ami a dunaszerdahelyi futballstadionban történt, melynek kegyetlenségét nem mentesíti a magyar „szurkolók” nyilvánvaló provokációja sem.

A szlovák történetírás egy része ma is ragaszkodik ahhoz, hogy a szlovák identitás a Nagymorva Birodalomban keresi gyökereit. Ennek igazolására a szlovák történészek jelentős része politikai elvek alapján és iránymutatások szerint végezték „tudományos” történetírói munkájukat. A Husák-korszak kommunista szlovák történetírása úgy próbálta előállítani a szlovák történelem új koncepcióját, hogy a mai Szlovákia területének történetéből kivonta a magyar államiságnak és a felső-magyarországi régió magyar népességének, nemességének a meghatározó szerepét, azaz szó szerint megpróbálta „dehungarizálni”, a magyar vonatkozásaitól megfosztani a szlovák történelmet.

Ezért kapott számos település vadonatúj szlovák nevet, sőt Az 1980-as években pedig a közös történelem mai Szlovákia területéhez kötődő magyar személyiségeinek nevét is átírták: így lett a Batthyány család nevéből Baťan, Pázmányból Pazmaň, Széchenyiből Sečeni, Balassi Bálintból Valentín Balasa, Pulszky Ferencből Frantisek Pulský.

Szarka László történész kiváló munkájában fejtette ki, hogy a szlovák helyesírási szabályzatban – a magyar történészek heves tiltakozása ellenére – minden olyan 1918 előtti magyar családnevet átírtak, amelyek tagjai a mai Szlovákia területén éltek, vagy ehhez a területhez kötődnek. Az abszurd és diszkriminatív elv – a szlovák történelem dehungarizációs koncepciójának mementójaként – a mai napig érvényben van: így jelennek meg a tankönyvek, szakmai és népszerűsítő kiadványok. Ez az elv sem a német, sem más nemzetek Szlovákiához kötődő szereplőire nem érvényes, csak a magyar nyelvű családnevekre. Csehszlovákia 1992. évi kettéválása után azonban a csehek és szlovákok közös történelmi államaként kezelt 9. századi Nagymoravia kérdését is újra kellett értelmezni. Ez a kérdés a csehek szempontjából láthatóan nem volt annyira fontos, mert országuk történelmi királyságként a 10-11. századtól kezdve európai realitás. A szlovákok számára viszont lényeges, hiszen a magyar honfoglalás előtti jelenlétüket kötik a Nagymorva Birodalomhoz. Eric J. Hobsbawm szerint „nacionalizmus szívesen fonódik össze az etnicitás fogalmával”, mert „már az is elégséges ok, hogy ilyenképp megszervezhető az a történelmi családfa, melynek a »nemzet« többnyire oly szembeszökően a híján van”. Ez a mozgatója a politikai szlovák történetírásnak is.

De ezek a témák a történészek és egyéb szakemberek kérdéskörébe tartoznak, nem a politika területe. Simon Attila dolgozatában kifejti, hogy a történelemhez azonban mindenki érteni vél. Sajnos a politikusok is. Az ún. Benes-dekrétumok körül kirobbant szlovák-magyar nyilatkozatháború a jó példa arra, hogyan kerül mellékvágányra a korrekt szakmai vita, ha a politika próbálja értelmezni a múltat. Orbán Viktor, Mikulás Dzurinda, Słota és mások által kinyilatkoztatott hangzatos, ámde semmire sem jó "igazságok" ugyanis csak az érzelmek felszítására voltak jók. A politikának azonban nem az a feladata, hogy megoldja a történelmi vitákat, hanem hogy megfelelő háttérrel teremtsen a vitás kérdések szakmai tisztázásához.

Az káros következmény ott van, amikor történelmi tényeket megmásítva, a politika számára egyfajta ideológiát dolgoznak ki. A hamis történelmi politikai ideológia egyik súlyos következménye a gyűlölködés, mely Kelet-Európában hosszú idők óta ismert. A szlovákia gyűlölködés elmélyülését a pozsonyi Nyitott Társadalom Alapítvány (CVEK) vizsgálta. A szociológusai a korcsoportokhoz tartozó 955 személy válaszai alapján megállapították: a tizenöt éves szlovákok 57,7 százaléka úgy gondolja, hogy „Szlovákia a szlovákok országa, és ennek így is kell maradnia”. A megkérdezettek 63,3 százaléka ráadásul elvárja, hogy a magyarok a nyilvánosság előtt kizárólag szlovákkul szólaljanak meg, és csak otthon legyen szabad magyarul beszélniük.

A szlovákiai SME polgári napilap cikkírója Peter Schutz úgy látja: az úgynevezett szlovák-magyar viszony folyamatosan műsoron tartott problémája nagyon látványosan szemlélteti, "hogyan vész el a politikából a józan ész, és tűnik el a mindennapokból a valóságos politika". Nem mintha a két ország viszonyában nem lennének zavarok, hiszen tudvalevő, hogy az államközi kapcsolatok a kedvezménytörvény óta igencsak "fagyosak, 2006 júliusa (a Fico-kormány színrelépése) óta pedig izzóan ellenségesek".

Bibó István tanulmányában nagyon pontosan mutatja meg térségünk máig tartó problémáit, mely most a magyar-szlovák viszonyban tapasztalható:

„Az is igaz, hogy ezen a területen szerteburjánznak a legzűrzavarosabb politikai filozófiák s legotrombább politikai hazugságok, amelyeneket egészséges fejlődésű társadalomban még megfogalmazni sem igen lehet, nemhogy elhítenni. Gyerekes dolog azonban azt képzelni, hogy a politikai kultúra fejlődésének eltorzulását okozhatják zavaros filozófiák vagy egy rosszindulatú propaganda izgatása. Komoly tömegérzelem csak indulatból származhatik, indulat pedig csak valóságos élményből. A zavaros filozófiák féligazságai és a propaganda hazugságai csak akkor hatnak egyénekre vagy közösségekre, ha azokat nagy intenzitással átélte félelmes és félrevezető élmények hajlamossá teszik féligazságok és hazugságok elhívására, mert azok alapján öncsalásaikat igazolhatják, hiú reményeiket táplálhatják, hamis képzeleteikben megrögződhetnek, és bizonyos indulataiknak kielégülést szerezhetnek. Egyensúlyozott lélekről a féligazságok és propaganda hazugságai lepattannak. A kérdés az, hogy mi tette Közép- és Kelet-Európa népeit egyensúlyozatlanná.

Minden szál a politikai hisztéria valamiféle fajtája felé mutat, politikai hisztériák felgöngyölítésénél pedig első feladat felfedni azokat a történelmi megrázkódtatásokat, melyek ezeknek az országoknak a fejlődését s az egyensúlyát megzavarták. E megrázkódtatások a nemzetté alakulás kínos és nehéz voltából származtak Közép- és Kelet-Európában. Leírtuk, hogy Németország és Olaszország széttöredezése s a Habsburg és oszmán birodalmak megalakulása folytán hogyan váltak el egymástól ezen a területen az állami és nemzeti határok, s hogyan vezetett ez a nyelvi nacionalizmus megszületésére és az összes itteni nemzeti keretek

összezavarodására. Ez pedig azt jelentette, hogy az itt élő nemzetek számára hiányzott az, ami a nyugat-európai nemzeteknél mind a valóságban, mind a közösség tudatában olyan magától értetődően, világosan, körülhatároltan, kézzelfoghatóan megvolt: a saját nemzeti és állami keret realitása, a főváros, a gazdasági és politikai összeszokottság, az egységes társadalmi elit.”

Tehát első feladat - ahogy Bibó István ezt leírta - felfedni azokat a történeti megrázkódtatásokat, melyek ezeknek az országoknak a fejlődését s az egyensúlyát megzavarták.

Rendet kell tenni a fejekben. Mindkét országban és nemcsak a szélsőségesek fejében.

A tudományt meg hagyjuk meg a tudósoknak, mert a tudományban politikusokra nincs szükség.

1./ Ezzel együtt a középkorral, kora újkorral foglalkozó szlovák történetírás meghatározó kutatói – Richard Marsina, Vincent Sedlák, Ján Lukačka, Eva Kowalská, Anton Špiesz, Viliam Čičaj – az 1990-es években megjelent munkáikban, történeti összefoglalásokban magától értetődően szakítottak a dehungarizációs koncepcióval, vagy éppen módszeres kritikának vetették alá, és a szlovák történelmet a történeti magyar állam kontextusában tekintik egyedül értelmezhetőnek.

2./ Eric J. Hobsbawm: Etnikai identitás és nacionalizmus. 1992. – fordította: Koltai Júlia

3./A mi történelmünkötől a közös történelemig - gondolatok a magyar és szlovák történelemoktatás kapcsán Lettre, 54. szám

4./MTI, 2008. augusztus 21.

5./ Bibó István: A kelet-európai kisállamok nyomorúsága. 1946

HAMVAS BÉLA

Paradoxon az igazságtalanságról

Részlet

Sókratés egy alkalommal azt mondta, hogy az igazságtalanságot jobb elszenvetni, mint elkövetni. Nekem az a gyanúm, hogy egyáltalán nem kívánt valami magas erkölcsi tételt megfogalmazni. Azt hiszem Sókratés a speak easy nagy előfutára volt, s ezek szerint óvakodott az általános igényű kijelentésektől. Jobb, ha az igazságtalanságot elszenvetem, mintha cselekszem, vagyis és más szavakkal: gyakorlatilag az ember, akivel az igazságtalanság csak történik, le nem mérhetően kedvezőbb helyzetben van annál, mint aki az igazságtalanságot elköveti. Miért?

Önkéntelenül a világtörténet sok-sok hivatalfőnökére gondolok, aki rendelkezési alapját néhány kedves emberének osztja el, és a nagy többségnek semmit sem ad. Mi történik erre? A dolog kiderül. A dolgok természete, hogy kiderülnek. A kijátszottak elkezdik gyűlölni a főnököt: természetesen. De ami történik, az ennél fontosabb. A hivatalfőnök kezdi el gyűlölni mindazokat, akiknek dugsegélyt nem adott. Elkezd gyűlölni őket rendkívül egyszerű okból, azért mert lelkiismerete rossz, és lelkiismerete a kijátszottak miatt rossz. Attól reszket, hogy azok a csalást meg fogják bosszulni. Elkezd üldözni őket. Alkalmat kerse arra, hogy megszegyenítse és megbüntesse őket. Elkezd velük értelmetlenül komiszkodni. Mindezt azért mert nem adott nekik dugsegélyt.

Az ember könnyen azt gondolhatná, hogy a kijátszottak és megcsaltak, vagyis akikkel az igazságtalanság esett, ökölboszorított kézzel türnek és a csalót és azt, aki az igazságtalanságot elkövette, vagyis a hatalmast, gyűlölik és gyűlölik és ennél forróbb gyűlölet egyáltalán nincs. A valóságban azonban ez a gyűlölet elenyészik amellet, ahogy a hatalmas gyűlöli azt, akit megcsal és kizsákmányol. Mert az, aki az igazságtalanságot csupán elszenveti, az semmi egyebet nem tesz, csak elkeseredetten és fogcsikorgatva gyűlöli. De az, aki az igazságtalanságot elköveti, az reszketve és hunyászan és bújkálva és titokban és rossz lelkiismerettel gyűlöli.

Ezért mondja Sókratés, hogy sokkal jobb annak, aki az igazságtalanságot elszenveti, mint annak, aki elköveti.

Amiből aztán a következményeket mindenki szabadon és támogatás nélkül levonhatja. Százszázalékos biztonsággal meg fogja tudni állapítani, hogy először is a gyűlölet közösségfelbontó tény s éppen ezért szociális bűncselekmény. Ez a bűncselekmény pedig nem a kizsákmányolt és elnyomott és megcsalt ember részén van, hanem az ellenkező részen, vagyis a kizsákmányoló és a hatalmas részén. Ez a nagyobb gyűlölő. Ez a gyűlölő rémületből és félelemből és reszketve és rejtőzködve és rossz lelkiismerettel gyűlöli. Ez a szociális gonosztevő. Ő az, aki az igazságtalanságot elköveti.

Akinek hazudok, az kevésbé gyűlöli engem, mint ahogy én kénytelen vagyok gyűlölni azt, akinek hazudtam. Akit kifosztottam az kevésbé gyűlöli engem, mint ahogy én kénytelen vagyok gyűlölni azt, akit kifosztottam. Ennél természetesebb egyáltalán nincs. ha egyszer egy pincér egy forinttal megcsalt, abba a

vendéglőbe nem megyek többé szívesen, mert a pincér úgy gyűlöl, hogy ott-tartózkodásomat megrontja. Már nem pincér többé, hanem szociális gonosztevő, aki szeretne megölni, hogy ne legyen miattam lekiismeretfurdalása. Akinek főbérője csak egyetlen pár harisnyáját ellopta, az a legjobban teszi, ha sürgősen más szobát keres, mert gazdájának gyűlölete életét tűrhetetlenné teszi. Vedd tudomásul, hogy aki megsértett az jobban gyűlöl, mint te gyűlölsz a sértésért. Aki irányodban rosszhiszemű volt, az örök ellenségeddé lett. Aki rágalmazott téged az bosszút fog állni rajtad, amiért rágalmazott téged. A kizsákmányoló gyáros a legszívesebben kiirtaná munkásait, akiket állandóan kizsákmányol. A hatalmas, ha lehetne, vízözönt bocsátana országára, hogy megfojtsa azokat, akiknek hazudik, akiket megcsal, kizsákmányol és akiknek életét tönkretesz. A közösségrombolás nem annak a részéről történik, aki az igazságtalanságot elszenvedi, hanem annak a részéről, aki az igazságtalanságot elköveti. [...]

A frappáns emberi bolondságok közül egyet sem tartok csodálatraméltóbbnak, mint azt a szenvedélyt amelyről a történelemben oly sokat olvastam, hogy emberek hatalomra éhesek és a hatalmasokat irigylik. Igazán nem tartozom azok közé, aki Caesarnak oly csodálattal adóznak. Caesar nem olvasta, vagy ha igen, nem értette Sókratést és nem tudta, hogy merő hatalomra építeni és igazságtalanságok sorozatát elkövetni, abból nem jöhet ki semmi, legfeljebb szociális bűntény. Ebből a szempontból teljesen Csuang-ce álláspontján vagyok, aki ismételt felszólításra sem vállalt állami hivatalt. Csuang-ce látta, hogy a hivatal elvállalása okvetlenül igazságtalanságok elkövetéséhez s ezáltal közösségromboló aktivitáshoz vezet. Csuang-ce éppen olyan okos ember volt, mint Sókratés, vagyis volt olyan okos, hogy tudta mit jelent igazságtalanságot elkövetni. Annyit jelent ez, mint gyűlölni mindazokat, akikkel szemben valaki az igazságtalanságot elköveti. Csuang-ce ismerte a mandarinokat és a hivatalnokokat és a vámosokat és adószedőket. Alig élt ember, aki őket jobban ismerte volna. éppen ezért tudta, hogy az az indolencia és pökhendi brutalitás, ami a hatalom exponenseiben megmutatkozik, a hatalom állandó rossz lelkiismeretét és a rossz lelkiismeretből fakadó csillapíthatatlan gyűlöletét azok iránt, akikkel szemben igazságtalanságot követ el, bámulatos módon igazolja.

Igen, gyakran bámulni tudtam azokat az embereket, akik annyira epekednek egy kis hatalomért, akik a hatalmasokat irigylik és főképpen azért irigylik, mert azok annyi igazságtalanságot követnek el, amennyit csak akarnak. És ha ezek az emberek aztán csak fikarcnyi hatalomhoz jutnak, tényleg azonnal hatalmaskodni kezdenek. Azt kívánják, hogy egyre több csillaguk legyen és minél büntetlenebbül minél több igazságtalanságot követhessenek el. Ezenfelül azt is hiszik, hogy ebből nem csak hasznuk lesz, hanem még valami nagy dolgot is csinálnak. Azt hiszik például, hogy a közösség, sőt a közösség rendje az ő tevékenységükön nyugszik. Nem veszem tőlük zokon. Csak azt teszik, amit a mandarinoktól látnak. A hibát mindössze ott követik el, hogy a dolgot nem gondolják végig és nem olvassák Sókratést. Nem értik, ha igazságtalanságot igazságtalanságra halmoznak, a rend nemcsak hogy nem áll helyre, hanem éppen ellenkezőleg a felfordulás egyre nagyobb lesz. Egyre nagyobb lesz, nem azért, hogy a mandarinokkal szemben egyre nő azoknak a gyűlölete, akiket kizsákmányolnak, hanem, ha tudatlanul is, de annál szükségszerűbben egyre nő és nő azoknak a gyűlölete, akik az igazságtalanságot elkövetik. A felfordulás oka, igenis, a közösség felbomlásának, a szociális zűrzavarnak az oka a hatalmasok gyűlölete. Miért? Mert az igazságtalanság közösségromboló. [...]

Annyit azonban még szeretnék említeni, hogy általában a bűnöket, s így az igazságtalanságokat is végeredményben naívnak tartom. Igen, ez az, amit el óhajtanék mondani, hogy a bűnök milyen elképzelhetetlenül naívak, sőt ostobák, sőt még enneél is több, a bűnök valósággal tévcselekmények, amelyeket mi mindnyájan merő értetlenségből, mondjuk kellő morális gyermekszoba híján, fejletlen és kóros szocialitás következtében követünk el. A bűn abból indul ki, hogy az ember a bűn révén valamely valóságos előnyhöz jut. Micsoda idiotizmus! A szociális bűn abból indul ki, hogy az ember hatalmi előnyhöz jut. Micsoda éretlenség! Mert a bűnt elkövető ugyanakkor nem látja, hogy minden bűn, s így a szociális bűn is, első következményében és azonnal izolál. A bűn az embert a másik embertől eltávolítja, és pedig mint Sókratés halhatatlan megjegyzése alapján felállított paradoxonomban kifejtettem, nem az elnyomott részéről, hanem annak a részéről, aki az igazságtalanságot elkövette.

A szociális hazugság erre kiválóan jó példa. A vezírről tudjuk, hogy jó vagy rosszhiszeműsége pontosan lemérhető azon, hogy mennyit hazudik. Azt vettem észre, hogy a történet folyamán a vezírek hatalmukat kivétel nélkül a közérdekből való hazugság követelményére építették fel. Lehet-e közérdekből hazudni? Hogyne lehetne? Mindössze azonban rettenetesen buta. Éppen ezért nem ajánlatos. Nem is célravezető. nem hogy nem intelligens, hanem puerilis és azért nem is praktikus. A magam részéről a közérdekből való hazugság módszerét, mint minden szociális és egyéb igazságtalanságot olyan éretlen kamaszságnak tartom, amely tetének következményeivel nincs tisztában. Aki közérdekből hazudik, az tulajdonképpen ellene dolgozik a köznek. Ellene dolgozik azért, mert a hazugság bűn, a bűn izolál, az izoláció kiszakít a közösségből és a közösséget destruálja. A közérdekből való hazugság defetizmus. Tiszta merő szociális bűntény.

Ezért azt hiszem, nem vagyok hajlandó engedni sem Sókratés megjegyzéseiből, sem paradoxonom egyetlen következményéből sem. A bűn eredménye a rossz lelkiismeret, ez a többi embertől elszakít, a szocialitásból kizár és szomorú, bemocskolt, önmagával vívódó, neurotikus magányossá tesz, aki szociálisan használhatatlan, sőt aki úgy jár itt közöttünk, mint bűnökkel fertőzött baktériumtenyészhely és mindenkit, akivel csak szóban vagy írásban érintkezik, inficiál.

A vezír persze olyan éretlen kamasz, hogy azt hiszi, a baj okai azok, akikkel szemben igazságtalanságot követett el. Tudja, hogy izolálva van, de nem veszi észre, hogy saját maga volt az, aki magát a közösségből

kizárta. Elkezd taktikázni, gyűlölködni, intrikálni, erőszakoskodni. Elkezd gyúrni magában a vezírek örökös monológját: Ó, hogy gyűlölöm őket! Mit tegyek, hogy elkerüljem velük szemben az erőszakot? Mit tegyek, hogy ne alkalmazzak velük szemben iszonyú terrort? Meg kell ölnöm őket! Ki kell irtanom őket!

Amennyire világtörténeti ismereteim megengedik, meg kell állapítanom, hogy a vezír végül tényleg meg is öli és kirtja azokat, akik ellen igazságtalanságot követett el. Felbontja a közösséget, destruálja a népet, szétrombolja a szocialitást. Ezért mondtam, hogy a bűn tulajdonképpen naivitás. [...]

Sohasem téveszteném szem elől, hogy az embernyúzás hatalmas technikáját nem az elnyomottak fejlesztették ki, hanem az elnyomók, vagyis nem azok, akik az igazságtalanságot elszenvették, hanem azok, akik elkövették. Ha részemről ez a dolog feltevészerű is, azt hiszem védhetőnek látszik. Én ugyanis azt a hipotézist, amely azt bizonyítaná, hogy a nürnbergi menyasszonyt az elnyomottak találták ki, már csupán lélektani szempontból is tarthatatlannak ítélném. A társadalmi bonyodalmat nem a nyúzottak, hanem az embernyúzó gyűlölködése és rettegése és rossz lelkiismerete keltette. A nyúzó és nyúzottak gyűlölete, mint paradoxonomban kifejteti óhajtottam, fordított arányban áll, a nagyobb gyűlölő nem a megbántott, hanem az, aki bánt.

Tóth Árpád

1886-1928

MIÉRT?

Ablakomban, sűrű estén,
Üldögélek, semmi kedvem,
Munka nélkül, tétlenül
Sok, sok percem elrepül.

Porbelepte, satnya ágra,
Szirmasíró, bús virágra
Nézek némán, hidegen,
Árva sorsuk mit nekem!

Lelkem üres, puszta, fásult,
És a perc mindegyre száguld,
Míg egy sápadt alkonyon
Itt kell hagyni ablakom...

S a halál szól irgalommal:
"Ne vesződj már szívbajoddal,
Jégkezemmel szeliden
Megsimítom, s elpihen."

Akkor vadul felsikoltok:
Nem akarok lenni boldog,
Élni, élni, akarok!
Miért? balga, bús titok!

OLYKOR ÉJJEL...

Olykor éjjel... szívem hogy zakatol!
Az ágyon ujjam tévedezve jár,
S nagyon közel, mellettem valahol
Halkan megkoccan a vizespohár...
S nem tudom, hol vagyok... akadozón
Rémlik elém az elmúlt, messzi est,
S az ujjam a fagyos márványlapon
Reszketve egy gyújtót keres...

Áldott a fény, mely sercegőn, fakón
Ilyenkor gyűrt párnám mellett kigyúl,
S a kedves, vén tapétát a falon
Megcsillantja, s bús orcámhoz simul!
Jól esik látnom: csendesen pihen
Minden bútor és békén feketül,
S az iszonyú és néma semmiben
Föllélegzem: nem vagyok egyedül...

Kabátom összegyűrve lóg szögén,
A rózsra rajta hervadóra vált,
S egy percre, a klublépcső szőnyegén,
Látom a rózsáaruló leányt:
A lámpák közt mily búsán oson át,
Apró teste mily zsenge s mily hajolt...
Látom álmos és szelíd mosolyát...
Szegénynek festett arca volt...

A MUHI-PUSZTÁN

A kékselyem mezőn itt állt az éji őrszem,
Feszült, csontos kezében ezüst-pengéjű szerszám,
Fakón csillant a hold, mint egy meredt, bús tört szem
A tikkadt sóhajú ég szederjes, szürke arcán...

S amíg csöndben pihent a zsúfolt nagy szekérvár,
S közbül rakott tüzek nyers, sárga füstje szállott,
Vasszínú keselyűkkel megtelt a néma tér már,
S várták a vijjogók a véres napvilágot...

A bús, halvány király virrasztott bőrszőnyegén,
És nézte: függönyén hány kék, vonagló árny van.
Bolyhos lepkék libegtek az ezüst mécs rőt lángján,
S egy vak szű fúrt sebet az ében sátorfában...

A barna erdők mélyén már jött a bősz tatárhad,
Hörgő avar között kúszott meggörbült testtel,
Mint vérivásra kelt, csíkös bőrrű, szikár vad,
S Batu keskeny szemében zöldes láng sercegett fel...

Aztán omlott az őz vér, mint drága, barna ó-bor,
S a hantot nyögve túrta az összefojtott jó had,
Futott szegény király, az immár koldus, kóbor,
S félévig szűlt hullát az ájult, sápadt Sajó-hab...

Most borzong puha éj itt, mint fekete hattyútoll,
És míg gyors gőzösünk futó fénye világol,
Ébred egy szőke apród, s egy ósdi nótát dúdol
Szép barna paripás, jó barna daliákról...

Pacsika Emília: Az öreg szőlőprés álma

HAJNALI SZERENÁD

Csönd... vén poétám könyvét fölveszem,
Hová este dobtam, a szék alól,
S míg lankadtan lapozgat a kezem,
Zörgő lap s agg rím álomba dalol.
Félfüllel hallom, s halkan nevetem:
Künn egy papucs mily furcsán csoszog el,
S puha Nirvánám, csöndes fekhelyem
Altatón, hűsen átölel...

A VÉN LIGETBEN

A vén ligetben jártunk mi ketten,
Aludt a tölgy, a hárs, a nyár;
Hozzám simult félőn, ijedten,
S éreztem: nem a régi már.
Sebten suhantunk, halk volt a hangunk,
S csendes volt a szívünk nagyon,
És mégis csókba forrt az ajkunk
Azon a sápadt alkonyon.

Kezéből a fűre, könnyesen, gyűrve
Lehullott egy csöpp csipke-rom,
Fehéren és halkan röpült le,
Akár egy elhervadt szzirom.
Szeme rámnézett kérdőn, búsan:
(Nincs búsabb szem, mint aki kérd)
Ily szomorúan, ily koldúsan
Mért hívtuk egymást ide? mért?

S mondta, hogy késő már az éj, s ő
Megy... mennie kell... s elfutott.
Hallottam haló zaját a lépcsőn,
S nem tudom, meddig álltam ott.
Aztán... le s fel jártam a parkban,
Mint aki valakire vár.
Gázolt a sarkam síró avarban,
S aludt a tölgy, a hárs, a nyár...

ÉLETRAJZ

A PARKBAN

Halk hangon sírdogálnak a szelek,
Mint eltévedt és meghökkent fiúcskák,
Fakó aranyvonal a holdszelet,
S átlépte már a hervadt hegyek csúcsát
A sápadt hajnal, s halkan közeleg.

Megcsobbanó, híg sárban gázolok,
S az őszi kertben messzenézni félek,
Elhervadt ajkam csendesen zokog,
S érzem édes ízét tört, sűrű vérnek;

Virrad. Szürkül a város enyhe pizska,
De túl, az enyhe, tiszta messzeségben
Új rajzlapját kifeszíti az égen
A hajnal, a nagy impresszionista.
Ezüst ónnal szeszélyes felhőt rajzol,
És álmodozva pingál enyhekéket,
S ragyogva tűzi az isteni képet
Az űrbe a hold, nagy rajzszög, aranyból.

A sötétség, az éji, rút csuha,
Lebomlik a fák törzsén nesztelen,
S borzong a jó hűvösben meztelen
Az erdő, az örök buja csuda:
Most, mielőtt pompás testét kitarja
Mindenkinek, nyújtózik hallgatag,
S várja, hogy a vén, dús kéjenc, a Nap
Aranyfésűt tűzzön nagy, zöld hajába.

De itt, a szűk utcák közé bezárva
A szürke hajnal szennyes és sivár,
Nagy, sárga szirmát elhullatta már
A lenge gázláng, az éj bús virága.
Itt-ott mered csak, s furcsán, betegen
Lobog a kétes és nehéz homályba
Egy-két borús fa, mint faközöld fáklya,
Mely vakon leng a siket tereken.

Annuska, alszol? bús utcák során
A bús hajnalban járok egyedül,
S hogy vigasztaljon, halkan hegedül
Fantáziám, a magános cigány:
Erdőkkel, éggel, ajkad mosolyával
Hangfogózza dalát, míg ballagok,
Jó volna most megállni ablakod
Alatt egy édes, fájó szerenáddal.

A szívem adnám oda hegedűnek,
A szívem, melyből bú és vágy zokog,
Lopjon szivedbe enyhe bánatot
És kósza vágyat, mely árván röpülget,
Hogy szűz álmodban, halkan, édesen,
Nem is sejtve, hogy könny az, amit ejtesz,
Álmodban, mit reggelre elfelejtesz,
Sírased el az én züllött életem.

KÖRÚTI HAJNAL

Vak volt a hajnal, szennyes, szürke. Még
Üveges szemmel aludtak a boltok,
S lomhán söpörtek a vad kővidék
Felvert porában az álmos vicék,
Mint lassú dsinnek, rosszkedvű koboldok.

Egyszerre két tűzfal között kigyúlt
A keleti ég váratlan zsarátja:
Minden üvegre száz napocska hullt,

Az ágakon gyászlobogó lobog.

Egyszerre édes, lázas képeket
Látok kialvó szemmel, késő vággyal,
Hallok szelíd, lágy menüettek,
S halk, surranó, selyembevont bokákkal
Az Élet a bús fák közt ellebeg...

AQUINCUMI KORCSMÁBAN

Vén sváb, csapláros úr, adj hűvös, méla bort,
Mint künn az esti lég, mely bánatokkal ordas,
Most asztalomra vén, nehéz kupákat hordass,
Hadd ülök csöndesen magányos úri tort!

Ülj mellém és kocints, apró germán szemed
Mélyén a kék ravaszság szelíden hunyjon el,
Ős testvér, méla sváb, - nem érzed? - sírni kell!
Aquincum sok köve, nézd, minket is temet!

Kocints, igyunk! - kire? - kocints a régi, holt
Leányra, akit itt a langyos, régi fürdőn
Szelíd hullám ölelt, s a fénylő, sárga fűrtön
Hanyatló Róma bús napfénye haldokolt.

Ó, más táj van-e még, ahol így tud a rest
Aranynap haldokolni, s hanyatlani dicsőség?
Tudod-e, mennyi nép vidám és hetyke őst
Ölelte komoran az aquincumi est?

Kocints közülük egyre, egy barna, halk lovasra:
Megállt az esti marton, nézte a vérző fákat,
S nem tudta mért: szívére reálehelt a bánat,
Mint az alkonyi párák a mellén fénylő vasra.

Körül sátorkupok keltek a köveken,
Nagy, lomha buborékok a népvándorlás árján -
Elpattantak azóta, nyomtalanul és árván,
S az a setét lovas tán őszám volt nekem...

Kocints, vén sváb! - ragyog az aquincumi este,
Hanyatló napba néz hanyatló nép fia,
Igyunk, örök sor ez, örök komédia,
Új hajnal víg tüzét frissebb fajzat keresse...

Kocints... a bús kupát hajtsuk fel még vígan,
Igyunk az idegen, jövőendő, messzi lányra,
Ki majd itt dől le nászra, és annyi dőre, árva
Nép sírján gondtalan, boldog sarjat fogan...

LÉLEKTŐL LÉLEKIG

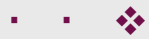
Állok az ablak mellett éjszaka,
S a mérhetetlen messzeségen át

S az aszfalt szennyén szertesztét gurult
A Végtelen Fény milliomm karátja.

Bűvölten állt az utca. Egy sovány
Akác részegen szítta be a drága
Napfényt, és zöld kontyában tétován
Rezdült meg csüggeteg és halovány
Tavaszi kincse: egy-két fürt virága.

A Fénynek földi hang még nem felelt,
Csak a szinek víg pacsirtái zengtek:
Egy kirakatban lila dalra kelt
Egy nyakkendő; de aztán tompa, telt
Hangan a harangok is felmerengtek.

Bús gyársziréna bűgött, majd kopott
Sínjén villamos jajdult ki a térre:
Nappal lett, indult a józan robot,
S már nem látták, a Nap még mint dobott
Arany csókot egy munkáslány kezére...

ÁLARCOSAN

Hát rossz vagyok? szótlán? borús? hideg?
Bocsáss meg érte. Hisz ha tudnám,
A világ minden fényét s melegét
Szórva adnám.

Kastélyokat. Pálmákat. Táncokat.
Ibolyákkal a téli Riviérát.
Vagy legalább egy-egy dús, összebújt,
Boldog órát.

De most oly nehéz. Most egy sugarat
Se tudok hazudni, se lopni.
Vergődő és fénytelen harcokon
El kell kopni.

Az Antikrisztus napjai ezek,
Csillog a világ szörnyű arany-szennye.
Röhögő senkik, balkörmű gazok
Szállnak mennybe.

S én lent vergődöm, és nem tudja más,
Hogy csöndem éjén milyen jajok égnek.
De légy türelmes. Jön még ideje
Szebb zenéknek.

Csak légy türelmes. Maradj, míg lehet,
Váró révem, virágos menedékem.
Most álarc van rajtam, zord és hideg,
De letépem,

Vagy szelíden, míg elfutja a könny,
Öledbe hajló arcomról lemállik,
S te ringatsz, ringatsz jó térdeiden
Mindhalálig.

Szemembe gyűjtöm össze egy szelíd
Távol csillag remegő sugarát.

Billió mérföldről jött e fény,
Jött a jeges, fekete és kopár
Terek sötétjén lankadatlanul,
S ki tudja, mennyi ezredéve már.

Egy égi üzenet, mely végre most
Hozzám talált, s szememben célhoz ért,
S boldogan hal meg, amíg rácsukom
Fáradt pillám koporsófödelét.

Tanultam én, hogy általszűrve a
Tudósok finom kristályműszerén,
Bús földünkkel s bús testemmel rokon
Elemekről ad hírt az égi fény.

Magamba zárom, véremmé iszom,
És csöndben és tűnődve figyelem,
Mily ós bút zokog a vérnek a fény,
Földnek az ég, elemnek az elem?

Tán fáj a csillagoknak a magány,
A térbe szétszórt milljom árvaság?
S hogy össze nem találunk már soha
A jégen, éjen s messziségen át?

Ó, csillag, mit sírsz! Messzebb te se vagy,
Mint egymástól itt a földi szivek!
A Sziriusz van tőlem távolabb
Vagy egy-egy társam, jaj, ki mondja meg?

Ó, jaj, barátság, és jaj, szerelem!
Ó, jaj, az út lélektől lélekig!
Küldözzük a szem csüggedt sugarát,
S köztünk a roppant, jeges úr lakik!

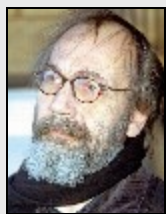

A Magyar Elektronikus Könyvtár
adattárából.

pesti szemle

...hátha valaki nem olvasta.

Tamás Gáspár Miklós
Hetek
November 5.

A gyűjtogatók ellen

Lángolnak a magyarországi romák házai, rasszista rohamosztagosok vonulnak át a cigány alvég síkatorain, támadják a szlovákiai magyarok alkotmányos jogait, szélsőjobboldali magyar footballhuligánok provokálnak Szlovákiában irredenta jelképekkel, brutálisan ütlegeli őket a sovén szlovák rendőrség, szlovák zászlót égetnek nyilasok Budapesten, a magyarországi szlovák kisebbséget fenyegetik számos községben, egyetért a magyarelles rendőri túlkapásokkal a Szlovák Köztársaság elnöke, letagadja a magyarországi szlovákok jogainak megsértését a Magyar Köztársaság elnöke, a magyarokat gyalázzák a szlovák kormánypártok, cigányellenes uszításban, antiszemitizmusban kéjeleg a magyar országos médiák egy része, tombol a rasszizmus és a sovinizmus nálunk és szomszédságunkban.

Bodor Pál
Klubháló
Október 31.

Elég volt az önáltató rendezvényekből!

Előadásorozatot hirdetnek a kirekesztésről a Páva utcai Holokauszt központban. Több neves ember mondja majd el a magáét - köztük általam is igen becsült kiválóságok Lévai Katalintól Vitányi Ivánig. De eszembe' sincs elmenni. Eleve unom. Túl sok ilyen gondolatsort olvastam már (vagy írtam). Nincs „kirekesztő” a világon, akire hatottak volna a mi önáltató rendezvényeink.

Az eufemisztikusan kirekesztőnek becézett vadság immár vérbőn náci nálunk is. Mint az oroszoknál s egyebütt. Az iskolai s egyéb erőszak, a diák- és hajléktalan-gyilkosságok, a tanárverések, lincselések, Molotov-koktélok, csőbombák, vad firkák, elvakult, őrző honlapok ellen mi, rémült humanisták hiába borulunk egymás nyakába -

MOLNÁR-C. PÁL MŰTEREM-MÚZEUM

**PAIZS GOEBEL
JENŐ**

"Kilátás egy budai ablakból citromokkal"

2008. november 21.-én, pénteken 17.00-kor nyílik meg

PAIZS GOEBEL JENŐ

kiállítása.

A tárlat 2009.február 7.-ig lesz megtekinthető.

1118 Budapest Ménesi u 65
www.mcpmuzeum.hu info@mcpmuzeum.
tel.: 30/201-1073

Föld S. Péter
Klubháló
November 11

Magyar, szlovák, két rossz barát

Naná, hogy már a cím sem igaz. Mint ahogy ebben a történetben semmi sem az. Legalábbis, jó lenne hinni, hogy csak álmodjuk az egészet. Még annyit mondanék előjáróban, hogy hülyék mindenütt vannak. Agyatlan arcú, ostoba bunkók éppúgy, mint jól képzett, előre megfontolt szándékkal működő gonosztevők.

A hülyeség nem ismer határokat. Határtalan, régi, mozgalmi kifejezéssel: internacionalista. A hülyeségnek nincs nemzetisége, hazája, nyelve, vallása, világnézete. Minden országban vannak hülyék, és mindenhol találni normálisakat.

Karcagi László
Népszabadság
November 15.

Isten állatkertje

Környezetismeret

Nagy az Isten állatkertje. De nem eléggé. Mert most még bővíteni is akarják. Bemondta a tévé. Hozni akarnak a Városligetbe új, egzotikus állatokat. Azt nem mondta a tévé, hogy milyeneket. De én el tudom képzelni. Lila sasokat meg zöld majmokat például. Ezek nagyon ritkák. Annyira, hogy elő sem fordulnak. Ezért védettek.

Szerintem ebből még nagy cirkusz lesz. Mert ott van útban a Fővárosi Nagycirkusz. Meg a Vidámpark is.